

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

Xe KAMER

A R R E S T

**nr. 215.301 van 23 september 2011
in de zaak A. 193.797/X-14.352.**

In zake : Willy LAMBERMON
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaten Roel Verachtert en Werner Haex
 kantoor houdend te 3670 MEEUWEN
 Weg naar Ellikom 286
 bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

 het VLAAMSE GEWEST, vertegenwoordigd door de Vlaamse
 regering
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaat Christian Lemache
 kantoor houdend te 3800 SINT-TRUIDEN
 Tongersesteenweg 60
 bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 28 augustus 2009, strekt tot de
nietigverklaring van het besluit van 23 juni 2009 van de gewestelijk
stedenbouwkundig ambtenaar houdende afgifte aan het agentschap Wegen en
Verkeer Limburg van de stedenbouwkundige vergunning voor het wegwerken
van gevaarlijke punten en wegvakken: kruispunt N74 Kempische Steenweg met
Engstegenseweg, op een perceel gelegen te Zonhoven, Engstegenseweg,
kadastraal bekend sectie B.

II. Verloop van de rechtspleging

2. De verwerende partij heeft een memorie van antwoord
ingediend en de verzoekende partij heeft een memorie van wederantwoord
ingediend.

Auditeur Barbara Speybrouck heeft een verslag opgesteld.

De verzoekende partij en de verwerende partij hebben een verzoek tot voortzetting van het geding en een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 6 mei 2011.

Staatsraad Jan Clement heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Werner Van Dijck, die loco advocaat Werner Haex verschijnt voor de verzoekende partij, en advocaat Leen Vanbrabant, die loco advocaat Christian Lemache verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Auditeur Barbara Speybrouck heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3. Het kruispunt van de N74 (Kempische Steenweg) met de Engstegenseweg te Zonhoven is volgens de bestemmingsvoorschriften van het bij koninklijk besluit van 3 april 1979 vastgestelde gewestplan Hasselt-Genk gedeeltelijk gelegen in bufferzone en gedeeltelijk in woongebied. Het is niet gelegen binnen het gebied van een goedgekeurd bijzonder plan van aanleg of gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan, of van een vergunde verkaveling.

4. Op 20 februari 2009 (datum van het ontvangstbewijs) dient het agentschap Wegen en Verkeer Limburg bij de gewestelijk stedenbouwkundig ambtenaar een aanvraag in tot het verkrijgen van de stedenbouwkundige

vergunning voor “de herinrichting van een lichtgeregeld kruispunt tot ongelijkvloerse kruising” en de “heraanleg en renovatie van de bestaande riolering en afwateringsgrachten langs de N74” aan het kruispunt Kempische Steenweg-Engstegenseweg te Zonhoven.

De aanvraag houdt, volgens de beschrijvende nota, de volgende werken in:

“Het lichtengeregeld kruispunt van de N74 met de Engsesteenweg wordt omgebouwd tot een ongelijkvloerse kruising. In de N74 wordt een brugconstructie gebouwd, terwijl de Engsesteenweg onder het huidige maaiveldniveau de N74 kruist in een open tunnelconstructie. Ten opzichte van de huidige situatie zakt de Engsesteenweg tot $\pm 3\text{m}$ onder het huidige maaiveld en stijgt de N74 tot $\pm 4,5\text{m}$ boven het huidige maaiveld.

De N74 wordt heraangelegd als een 2x2 in asfalt met een 6m brede onverharde middenberm. Langs de rijstroken loopt een pechstrook die ter hoogte van het kruispunt overgaat in een busstrook met halte-accommodatie.

Het doorgaand verkeer en busverkeer worden gescheiden door een verkeersbegeleider in figuratiebeton. Om de geluidsoverlast naar de omliggende bebouwing te beperken, worden 4m hoge geluidsschermen geplaatst langs de N74.

De Engsesteenweg wordt heraangelegd in asfalt met fietspaden in rode betonstraatstenen. De rijweg zakt hier in een open tunnelkoker. De fietspaden lopen op het huidige maaiveldniveau door de tunnel.

Waar de inritten naar woningen door het bouwen van de tunnel onbereikbaar worden, wordt een dienstweg aangelegd.

Vanaf de busperrons op de N74 worden voetgangershellingsen naar de Engsesteenweg aangelegd. Aan beide zijden van de N74 worden fietsenstallingen geplaatst.

Wat de riolering betreft, worden de grachten langs de N74 heraangelegd en wordt hierin de nodige buffering van regenwater voorzien d.m.v. stuwconstructies. De afwatering van de tunnel gebeurt via een eigen systeem met een pompstation. De bestaande DWA-riolering langs de Engsesteenweg wordt verplaatst door de aanleg van de tunnel”.

De beschrijvende nota bevat omtrent de “integratie van de geplande werken of handelingen in de omgeving” de volgende overweging:

“De heraanleg van het kruispunt kadert volledig binnen de aanpak van de verkeersveiligheidsproblematiek”.

5. Het wordt niet betwist dat de verzoeker eigenaar is van een woning gelegen aan de Engstegenseweg 13 te Zonhoven, op een hoekperceel van het betrokken kruispunt.

6. Het agentschap Ruimtelijke Ordening - Onroerend Erfgoed Vlaanderen, Onroerend Erfgoed Limburg stelt op 26 februari 2009 geen bezwaar te hebben tegen het verlenen van een vergunning inzake de voormelde aanvraag.

7. Tijdens het openbaar onderzoek, georganiseerd van 18 maart 2009 tot en met 17 april 2009, worden er 59 bezwaarschriften ingediend, onder meer een door de verzoeker.

8. De Vlaamse Milieumaatschappij, afdeling Operationeel Waterbeheer, verleent op 23 maart 2009 een gunstig advies inzake de aanvraag.

9. Het agentschap voor Natuur en Bos Limburg verleent op 26 maart 2009 een voorwaardelijk gunstig advies.

10. Op 11 mei 2009 spreekt het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Zonhoven zich uit over de ingediende bezwaarschriften en verleent een ongunstig advies.

Wat de beoordeling van de goede plaatselijk ordening betreft, bevat het advies de volgende overwegingen:

“- Beoordeling van de goede ruimtelijke ordening:

Overwegende dat de argumenten van de ontwerper in bijgevoegde motiveringsnota niet kunnen bijgetreden worden na het opleggen van voorwaarden;

Overwegende dat door de vorm en afmetingen van het project en door het samengaan met de percelen en bebouwing in de ruime omgeving, het voorgestelde niet aanvaardbaar is na het opleggen van voorwaarden;

Overwegende dat het project enkel verenigbaar is met zijn omgeving mits een degelijke landschappelijke integratie wordt voorzien;

Overwegende dat de beplanting dient gerealiseerd binnen het plantseizoen tijdens of volgend op de ingebruikname van het project;

- Algemene conclusie:

Overwegende dat uit bovenstaande motivering blijkt dat de aanvraag niet in overeenstemming kan gebracht worden met de wettelijke bepalingen inzake ruimtelijke ordening, mits het opleggen van de nodige voorwaarden, alsook dat het voorgestelde ontwerp niet kadert in een goede plaatselijke ruimtelijke ordening en in zijn onmiddellijke omgeving”.

11. Bij het bestreden besluit van 23 juni 2009 verleent de gewestelijk stedenbouwkundig ambtenaar de voorwaardelijke stedenbouwkundige vergunning voor de aangevraagde werken.

IV. Ontvankelijkheid van het beroep

12. In de memorie van antwoord werpt de verwerende partij een exceptie van onontvankelijkheid wegens laattijdigheid op. Zij stelt dat de verzoeker aanvoert dat hij bij brief van 2 juli 2009 van het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Zonhoven kennis heeft gekregen van het bestreden besluit, doch dat de verzoeker die brief niet bij zijn stukken voegt. Bovendien is die eventuele kennisgevende brief niet het enige element dat de termijn van zestig dagen kan doen aanvangen. De aanvang van die termijn wordt immers bepaald door het antwoord op de vraag wanneer de verzoeker voor het eerst kennis heeft gekregen van het bestreden besluit.

Uit het dossier blijkt dat het bestreden besluit aan de gemeente Zonhoven werd meegedeeld bij brief van 23 juni 2009. In die context is het aannemelijk dat ook de verzoeker de eerstvolgende dagen kennis had van het bestreden besluit. Van een bezwaarindiener wordt bovendien verwacht dat deze zich informeert over het gevolg dat aan zijn bezwaar wordt gegeven en bijgevolg dat hij het verder verloop van de procedure nauwgezet volgt. Het verzoekschrift is pas op 31 augustus 2009 aangekomen ter griffie.

13. In de memorie van wederantwoord antwoordt de verzoeker dat om ontvankelijk te zijn, een beroep bij de Raad van State moet worden ingesteld uiterlijk zestig dagen nadat de beslissing werd bekendgemaakt of betekend en dat, indien de beslissing niet moet worden betekend, de termijn van zestig dagen ingaat met de dag dat de verzoekende partij er kennis van had.

Het bestreden besluit werd de verzoeker bekendgemaakt bij brief van het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Zonhoven van 2 juli 2009, zodat de termijn van zestig dagen op dit ogenblik is ingegaan.

Het verzoekschrift tot nietigverklaring werd door de verzoeker ter griffie neergelegd op 31 augustus 2009, zodat het beroep tijdig is en dus ontvankelijk.

14. In de laatste memorie betoogt de verwerende partij dat de verzoeker in de memorie van wederantwoord erkent dat de termijn van zestig dagen ingaat naar aanleiding van de kennisname van het bestreden besluit, maar hierover in de memorie van wederantwoord geen verdere duidelijkheid verschaft. Hij beroept zich louter op de bekendmaking (mededeling) hiervan door het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Zonhoven, terwijl hij bezwaar had ingediend en er geen verplichting bestond hem van de beoordeling hiervan persoonlijk in kennis te stellen. In die omstandigheden volhardt de verwerende partij in de exceptie zoals opgenomen en beargumenteerd in de memorie van antwoord.

15. De bestreden stedenbouwkundige vergunning diende noch bekendgemaakt, noch aan derden betekend te worden, zodat krachtens artikel 4 van het besluit van de Regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, de beroepstermijn van zestig dagen ingaat met de dag waarop de verzoekende partij er kennis van heeft gehad of geacht moet worden er kennis van te hebben gehad.

Het mag evenwel niet in de macht van een potentiële verzoekende partij liggen, wanneer zij in de mogelijkheid is kennis te nemen van de bestuurshandeling die zij eventueel met een annulatieberoep wenst te bestrijden, die kennisneming voor onbepaalde tijd uit te stellen en daardoor de aanvangsdatum van de termijn van beroep willekeurig te verschuiven, zodat de rechtsgeldigheid en het voortbestaan van de bedoelde bestuurshandeling buiten weten, zowel van de overheid van wie zij uitgaat, als van alle andere belanghebbenden, in het ongewisse worden gehouden, met alle nadelige gevolgen van dien.

Het beginsel volgens hetwelk voorkomen moet worden dat de gelding van administratieve beslissingen te lang onzeker blijft en dat aan het voormelde artikel 4 van de procedureregeling ten grondslag ligt, eensdeels, en de

noodzaak van een evenwichtige bescherming van de belangen én van de bouwheer én van de omwonenden en andere belanghebbende personen, anderdeels, brengen met zich mee dat degene die meent te worden benadeeld door een stedenbouwkundige vergunning en die het bestaan van die vergunning moet vermoeden, de verplichting heeft binnen een redelijke termijn gebruik te maken van de hem ter beschikking staande middelen om kennis te nemen van de inhoud van de afgegeven stedenbouwkundige vergunning.

Eens die redelijke termijn verstreken, neemt de termijn van zestig dagen om een annulatieberoep in te dienen, een aanvang.

Het is zaak van de partij die aanvoert dat het beroep laattijdig is, het bewijs te leveren van het tijdstip waarop de verzoekende partij kennis had of kon hebben van de mogelijke afgifte van de bestreden vergunning, bijvoorbeeld door aan te tonen wanneer de kwestieuze werken werden aangevat.

Het is dan weer zaak van de verzoekende partij in voorkomend geval aan te tonen dat zij binnen de redelijke termijn, via de geëigende middelen, de nodige inlichtingen over de bestreden vergunning heeft proberen in te winnen.

16. Er moet worden vastgesteld dat de verwerende partij geen bewijskrachtige elementen aanbrengt die aannemelijk maken dat de verzoeker reeds voor 2 juli 2009 wist of alleszins kon weten dat de vergunning was verleend of dat de verzoeker meer dan zestig dagen voor het indienen van het annulatieberoep kennis had of moest hebben van de vergunning.

De kennisgeving van het bestreden besluit door de gewestelijk stedenbouwkundig ambtenaar aan het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Zonhoven bij brief van 23 juni 2009, vormt op zich geen bewijs van het feit dat de verzoeker, als derde, de eerstvolgende dagen kennis had van het bestreden besluit.

Voorts legt de omstandigheid dat de verzoeker tijdens het openbaar onderzoek een bezwaarschrift heeft ingediend, hem niet de verplichting op zich regelmatig naar het gemeentehuis te begeven om daar te informeren of de gevraagde vergunning is verleend of geweigerd.

Het op 28 augustus 2009 ter post aangetekend verzonden verzoekschrift is bijgevolg tijdig ingediend.

De exceptie is ongegrond.

V. Onderzoek van de middelen

Derde middel

Standpunt van de partijen

17. In een derde middel voert de verzoeker de schending aan van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen (hierna: de motiveringswet).

Hij stelt dat, toegespitst op de beoordeling van de verenigbaarheid van een aanvraag met de goede ruimtelijke ordening, uit de in de motiveringswet opgelegde formele motiveringsplicht volgt dat de stedenbouwkundige vergunning duidelijk de met de plaatselijke aanleg of de ruimtelijke ordening verband houdende redenen moet vermelden waarop de vergunningverlenende overheid haar beslissing steunt. Dit impliceert dat wanneer tijdens het openbaar onderzoek een bezwaar wordt geformuleerd met betrekking tot de visuele hinder die de voorgenomen werken opleveren, de motieven tot verwerping van een dergelijk bezwaar afdoende moeten zijn en niet kunnen worden beperkt tot slechts één onderdeel van de vergunningsplichtige werken, terwijl het bezwaar betrekking heeft op het geheel van de werken. Door het door de verzoeker aangebrachte bezwaar van visuele hinder te reduceren tot een onderdeel van de voorgenomen werken (geluidsschermen) en te beweren dit bezwaar te ondervangen door een voorwaarde aan de afgeleverde vergunning te koppelen - namelijk het onttrekken van de geluidsschermen aan het zicht door het voorzien van een bijkomende “groene wand” dan wel “transparante geluidsschermen” - heeft de verwerende partij in het bestreden besluit manifest niet geantwoord op het aangebrachte bezwaar dat de visuele hinder niet enkel betrekking heeft op een onderdeel, doch op het volledige werk (verhoogd kruispunt).

18.1. In de memorie van antwoord voert de verwerende partij “voorafgaand” aan dat het bestreden besluit betrekking heeft op een aanvraag van algemeen belang, waarvan niet wordt betwist dat die een einde maakt aan een gevaarlijke verkeerssituatie. Het bestreden besluit impliceert bovendien een verbetering van de plaatselijke aanleg en derhalve van de bestaande toestand (ook in hoofde van de verzoeker) op het vlak van geluidshinder. Deze aspecten leiden er weliswaar niet toe dat de andere aspecten van de verenigbaarheid van de aanvraag met de goede plaatselijke aanleg en meer concreet met het bestaand visueel genot van een bepaalde eigenaar (de verzoeker), niet meer moesten worden beoordeeld, maar zij leiden wel tot de conclusie dat de overheid ter zake over een ruime appreciatiemarge beschikte en dat de toetsing van die appreciatie door de Raad van State begrensd wordt door het redelijkheidsbeginsel (vernietiging impliceert het vaststellen van een kennelijk onredelijke beoordeling door de verwerende partij). Dat beginsel is in casu geenszins geschonden.

18.2. Voorts werpt de verwerende partij op dat de verzoeker geen persoonlijk en rechtstreeks belang heeft bij het middel. Zij betoogt daartoe dat het bestreden besluit het leefklimaat van de verzoeker essentieel verbetert op het vlak van geluidshinder (nu geen geluidsschermen) en verkeersveiligheid (veilige ongelijkvloerse kruising), dat blijkens luchtfoto's bomen en beplanting op het perceel van de verzoeker het zicht op de N74 belemmeren - of zelfs onmogelijk maken - en dit niet wordt gewijzigd, dat de opgelegde voorwaarde voorziet in de optie van een bijkomende groenbuffer, dat het een onjuist en geen persoonlijk bezwaar uitmaakt dat de vergunde constructie een visuele muur zal zijn voor elke Zonhovensenaar en gebruiker van de Engstegenseweg (punt 8 van het bezwaar van de verzoeker) en dat een persoonlijk en ernstig nadeel onder de vorm van visuele hinder niet is bewezen. Ook wijst de verwerende partij er dienaangaande op dat de verzoeker geen foto's of plannen voorlegt die toelaten een beeld te creëren van de huidige toestand, de inrichting en de oriëntatie van diens “woning” en perceel en van het zicht dat hij nu geniet, dat uit het bezwaarschrift nummer 47 blijkt dat aan de Engstegenseweg 13 - dit is het eigendom van de verzoeker - een boekhoudkantoor de b.v.b.a. F+ is gevestigd en dat daarin expliciet is vermeld dat het kantoor alleszins heel de gelijkvloerse verdieping van het betrokken gebouw

betreft via een huurovereenkomst met de verzoeker, dat de verzoeker in zijn “bezwaar” onder punt 9 enkel aanvoert dat de waarde van zijn eigendom vermindert en met andere woorden niet dat zijn persoonlijk leefklimaat ernstig wordt verstoord. Het is volgens de verwerende partij dan ook volstrekt onduidelijk of de verzoeker effectief ter plaatse woont en of er wel sprake kan zijn van een wijziging van zijn leefklimaat.

18.3. Vervolgens poneert de verwerende partij dat het middel niet tot de vernietiging van het bestreden besluit kan leiden. Het bezwaarschrift nummer 48 van 16 april 2009, dat in de hoofding de naam en het adres van de verzoeker vermeldt, is immers niet ondertekend door de verzoeker, zodat het niet ontvankelijk was of minstens niet kan worden geoordeeld dat de verwerende partij verplicht was om te voorzien in een motivering ten aanzien van dit specifieke bezwaar. Uit rechtspraak van de Raad van State inzake bijvoorbeeld examenbetwistingen en rechtspraak van de burgerlijke rechtbanken inzake bijvoorbeeld fiscale zaken blijkt, aldus de verwerende partij, dat de ondertekening van een bezwaar als een ontvankelijkheidsvereiste wordt beschouwd, ook wanneer er geen expliciete wettelijke basis is die dit bepaalt.

18.4. Tot slot betoogt de verwerende partij dat het bestreden besluit afdoende is gemotiveerd, ook al kan het enige invloed hebben op het visueel genot van de verzoeker. Dienaangaande merkt de verwerende partij op dat er als zodanig geen verplichting bestaat in hoofde van de vergunningverlenende overheid om ieder aspect van ieder bezwaar rechtstreeks en afzonderlijk te weerleggen en te beantwoorden en dat het de beslissing tot het verstrekken van de vergunning op zich is die afdoende gemotiveerd moet zijn. Het bestreden besluit is, aldus de verwerende partij, gesteund op verscheidene motieven, waarvan de verzoeker meerdere schragende motieven niet betwist. Bovendien betwist de verzoeker niet dat het bestreden besluit voor hem persoonlijk een verbetering impliceert op het vlak van verkeersveiligheid en geluidshinder. Meer nog, hij betwist zelfs niet dat de geluidsschermen hem geen visuele hinder berokkenen ingevolge de opgelegde voorwaarde (transparante uitvoering / beplanting voor geluidsschermen).

19. In de memorie van wederantwoord stelt de verzoeker dat hij bewoner is van de woning gelegen aan het kruispunt van de N74 en de Engstegenseweg. Nu er op dit kruispunt een semi-ondertunneling wordt aangelegd, met de plaatsing van geluidsschermen en eventueel de aanleg van een bijkomende groenbuffer, heeft dit, aldus de verzoeker, uiteraard gevolgen voor zijn situatie. Rond zijn woning zal er immers een “muur” worden opgetrokken.

Daarnaast merkt de verzoeker op dat het door hem ingediende bezwaarschrift wel degelijk door hem persoonlijk werd ondertekend, zodat er geen twijfel kan bestaan omtrent de al dan niet ontvankelijkheid ervan.

Tot slot betoogt de verzoeker dat er duidelijk sprake is van een schending van de motiveringsplicht inzake bestuurshandelingen. In de vergunning heeft de vergunningverlenende overheid immers niet afdoende gemotiveerd op grond van welke motieven zij uiteindelijk de door de verzoeker (en andere omwonenden) aangevoerde bezwaren heeft verworpen, terwijl uit een vergunning moet blijken dat de ingediende bezwaren werden onderzocht, alsook op grond van welke motieven zij werden verworpen en de constructie toch verenigbaar wordt geacht met de omgeving.

20.1. In de laatste memorie betoogt de verwerende partij nog dat de vereiste van het rechtstreeks zicht het belang bij het beroep tot nietigverklaring zelfs als zodanig raakt en dus a fortiori moet worden aangenomen dat die vereiste zich stelt op het vlak van het middel. Het belang moet ook persoonlijk en rechtstreeks zijn en zich dus onderscheiden van het belang dat de inwoners van de gemeente hebben. Het belang van de verzoeker bij het bestrijden van, wat hij in zijn bezwaar beschrijft als “geen ‘aantrekkelijk dorpszicht’” en “visuele vervuiling”, voldoet dus niet.

Terwijl de verzoeker zich blijft onttrekken aan iedere staving van de beweerde visuele hinder, voegt de verwerende partij, naast de foto's die ze reeds heeft aangevoerd bij de memorie van antwoord, nog nieuwe en recente luchtfoto's bij haar stukken waaruit blijkt dat het pand van de verzoeker door de aanwezigheid van verschillende bomen visueel volledig is afgeschermd van de N74 en dat het niet gaat om enkele bomen die niets ter zake doen, zoals de verzoeker het in de memorie van wederantwoord stelt.

20.2. Betreffende het niet ondertekend zijn van het bezwaarschrift van de verzoeker voert de verwerende partij nog aan dat er bezwaarlijk kan worden ingezien dat de ondertekening van de beslissing voor het bestuur zelfs een substantiële vormvereiste zou zijn, terwijl de ondertekening door de bezwaarindiener dan niet eens de ontvankelijkheid van een bezwaar zou raken en dit in het kader van hetzelfde proces van besluitvorming.

Ook stelt de verwerende partij dat het niet is omdat de overheid zo bereidwillig is geweest om een bezwaar dat niet ondertekend werd toch in de beoordeling te betrekken, dat zij verplicht was om dat te doen en zeker niet dat, als gevolg daarvan, de bestuurde ook nog afdwingbare rechten kan putten uit de wijze waarop de overheid dat bezwaar heeft beoordeeld. Het feit dat een bestuur een niet ondertekend bezwaar in de beoordeling heeft betrokken is een tegemoetkoming aan de bestuurde, doch een tegemoetkoming waarop deze geen aanspraak kon maken, geen recht op kon doen gelden. De belangen van de verzoeker bij het behandelen van zijn bezwaar zijn dan ook niet geschaad.

20.3. Ten gronde poneert de verwerende partij dat niet enkel de visuele hinder van de geluidsschermen is beoordeeld. Ook wijst zij er op dat de verzoeker geen betwisting aanvoert waar de verwerende partij stelt dat “in de huidige situatie (...) de omgeving reeds (wordt) gedomineerd door de grootschalige lijninfrastructuur N74, een primaire weg II uitgevoerd op een profiel van 2x2 rijvakken met middenberm en pechstroken” en dat “het betrokken gebied (...) hierdoor niet meer onaangetast (is)”.

Voorts betoogt de verwerende partij dat het bestreden besluit de aanleg van een groenscherm op de taluds oplegt en ter zake geen optie laat. Dit blijkt uit de samenlezing van de motieven en de voorwaarden. In de motieven is er eerst wel vermeld dat de visuele hinder ten opzichte van de omgeving kan worden geminimaliseerd tot een aanvaardbaar niveau door de keuze van de schermen (aangepast aan de omgeving, transparant) of door de aanplanting van een groenscherm op het talud van de N74, maar in de daaropvolgende overweging voert de verwerende partij aan dat door het voorzien van groenschermen een belangrijke verbetering kan worden gerealiseerd ten aanzien van de huidige woonkwaliteit. Die keuze blijkt ook uit de voorwaarden, want de

optie die onder voorwaarde 2°, 1 nog wel wordt vermeld om geen groenscherm aan te leggen, wordt de facto en de jure uitgesloten doordat onder voorwaarde 2°, 2 is opgelegd dat de groenaanplantingen uiterlijk het plantseizoen volgend op de beëindiging van de werken dienen te worden uitgevoerd. Het niet naleven van de subvoorwaarde 2°, 2, die zoals elke subvoorwaarde dwingend is, impliceert het uitvoeren van werken in strijd met de vergunning en maakt dus een misdrijf uit in de zin van artikel “6.1.1., °” van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening.

Tot slot voert de verwerende partij aan dat het niet opgaat te vereisen dat de situatie na de uitvoering van de werken voor elk van de verschillende hinderaspecten individueel (visueel, geluid, bereikbaarheid) een verbetering vormt ten opzichte van de bestaande situatie, zeker niet gelet op die bestaande situatie in casu. De hinder, de verenigbaarheid met de onmiddellijke omgeving, moeten in hun globaliteit worden beoordeeld en het is die globale verenigbaarheid die afdoende gemotiveerd moet worden. Minstens in acht genomen de marginale toetsing, is het bestreden besluit op het punt van die verenigbaarheid afdoende gemotiveerd.

Beoordeling

A. Ontvankelijkheid van het middel

21.1. Uit hetgeen in het bestreden besluit is vermeld onder de hoofding “beschrijving van de bouwplaats, de omgeving en de aanvraag” blijkt dat het aangevraagde project onder meer omvat:

“(…) het ombouwen van het lichtengeregeld kruispunt van de N74 Kempische Steenweg met Engstegenseweg tot een ongelijkvloerse kruising. In de N74 wordt een brugconstructie gebouwd, terwijl de Engstegenseweg onder het huidige maaiveldniveau de N74 kruist in een open tunnelconstructie. Ten opzichte van de huidige situatie zakt de Engstegenseweg ca. 3m tot onder het maaiveld, de N74 stijgt tot ca. 4,5m boven het maaiveld. Ter plaatse wordt de N74 heraangelegd als een 2x2 in asfalt met een 6m brede onverharde middenberm. Langs de rijstroken loopt een pechstrook die ter hoogte van het kruispunt overgaat in een busstrook met halte-accommodatie. Het doorgaand verkeer en busverkeer wordt gescheiden door een verkeersbegeleider in figuratiebeton. Om geluidsoverlast naar de omliggende bebouwing te beperken, worden 4m hoge geluidsschermen geplaatst langs de N74.

De Engstegenseweg wordt heraangelegd in asfalt met fietspaden in rode betonstraatstenen. De rijweg zakt in een open tunnelkoker terwijl de fietspaden op het huidige maaiveldniveau door de tunnel blijven lopen. Waar inritten naar woningen door het bouwen van de tunnel onbereikbaar worden, wordt een dienstweg aangelegd.

Vanaf de busperrons op de N74 worden voetgangershellingen naar de Engstegenseweg aangelegd. Aan beide zijden van de N74 wordt een fietsenstalling geplaatst.

(...)”.

De gewestelijk stedenbouwkundig ambtenaar geeft de vergunning af aan de aanvrager, die er onder meer toe verplicht is:

“(...

2° de volgende voorwaarden na te leven :

1. De landschappelijke integratie van de geluidsschermen langs de zijde van de woningen dient optimaal te worden verzekerd door de keuze voor transparante schermen of door de aanplanting van een streekeigen, groenblijvende beplanting op het talud als zichtbuffer voor het geluidsscherm;
2. De voorziene aanplantingen dienen uiterlijk het plantseizoen volgend op de beëindiging van de werken te worden uitgevoerd en in stand gehouden;

(...)”.

21.2. Het wordt niet betwist dat de verzoeker eigenaar is van de woning gelegen aan de Engstegenseweg 13 te Zonhoven, op een hoekperceel van het betrokken kruispunt. Ook blijkt, in tegenstelling tot de door de verwerende partij voorgehouden “onduidelijkheid” dienaangaande, dat de verzoeker zijn woonplaats heeft op dat adres. Zo wordt dat adres in het inleidend verzoekschrift meerdere malen uitdrukkelijk als woonplaats van de verzoeker opgegeven en heeft de verzoeker het in zijn bezwaarschrift over “onze woning” en zijn “woon- en handelshuis”. Dat op de gelijkvloerse verdieping van het eigendom een boekhoudkantoor is gevestigd, doet hieraan geen afbreuk.

Gelet op het hiervoor omschreven project zoals vergund door het bestreden besluit - onder andere een tunnel-brugconstructie waarvan de brug stijgt tot 4,5 meter boven het maaiveld en waarop geluidsschermen worden voorzien van 4 meter - en de ligging van het project ten opzichte van de woning van de verzoeker, kan bezwaarlijk worden betwist dat de verzoeker getuigt van het rehtens vereiste belang bij het middel waarin wordt aangevoerd dat

onvoldoende is geantwoord op het door hem ingediende bezwaar inzake de visuele hinder van het aangevraagde project.

Het argument dat het project wat verkeersveiligheid en geluidshinder betreft een verbetering is ten opzichte van de bestaande situatie en zodoende de verzoeker enkel tot voordeel strekt, is niet dienend om hem het belang bij het middel te ontnemen. Immers, zoals de verwerende partij zelf “voorafgaand” aan de middelen stelt, leiden deze aspecten er niet toe dat de andere aspecten van de verenigbaarheid van de aanvraag met de goede plaatselijke ordening en meer concreet met het bestaand visueel genot van een bepaalde eigenaar (verzoeker), niet meer moeten worden beoordeeld.

Ook het feit dat het betrokken bezwaar geldt voor elke Zonhoveenaar en gebruiker van de Engstegenseweg, is geen argument om de verzoeker het belang bij het middel te ontnemen, aangezien elke buurtbewoner immers een belang heeft bij de goede ruimtelijke ordening van zijn onmiddellijke leefomgeving. Aldus kan het individuele belang van de verzoeker daarmee samenvallen.

Dit belang van de verzoeker wordt evenmin weggenomen door de bewering op grond van luchtfoto's dat de bomen en beplanting op zijn perceel het zicht op de N74 onmogelijk maken of toch sterk belemmeren, te meer nu die luchtfoto's - ook deze gevoegd bij de laatste memorie van de verwerende partij - niet van aard zijn om daarvan het bewijs te leveren.

Ook het feit dat een door de vergunning opgelegde voorwaarde voorziet in de “optie” van een bijkomende groenbuffer, zoals de verwerende partij stelt in de memorie van antwoord, doet niets af aan het voormelde belang van de verzoeker.

Tot slot moet worden opgemerkt dat het niet aan de verwerende partij toekomt om in de plaats van de verzoeker te oordelen of en op welke wijze de bestreden stedenbouwkundige vergunning deze laatste grieft.

De exceptie is ongegrond.

22. Ook wat betreft hetgeen de verwerende partij aanvoert inzake de ondertekening van het bezwaarschrift, kan zij niet worden gevolgd. Uit de bestreden vergunning blijkt immers dat het bezwaarschrift van de verzoeker - dat

de naam van de verzoeker vermeldt maar inderdaad niet is ondertekend - ontvankelijk werd bevonden.

Het recht om bezwaar in te dienen brengt voor de betrokken overheid de verplichting met zich mee de regelmatigheid en de gegrondheid van de ingediende bezwaarschriften te onderzoeken en te beoordelen. Door het bezwaarschrift ontvankelijk te verklaren, volgt daaruit voor de vergunningverlenende overheid de verplichting de daarin gemaakte bezwaren en opmerkingen te onderzoeken en te evalueren en deze bij haar beoordeling te betrekken.

Voor zover de verwerende partij in de memorie van antwoord verwijst naar rechtspraak inzake examenbetwistingen en fiscale zaken, doet dit niets af aan de voormelde vaststelling. Dezelfde opmerking geldt inzake hetgeen zij betreffende de ondertekening aanvoert in de laatste memorie (randnummer 20.2).

Ook deze exceptie is ongegrond.

B. Gegrondheid van het middel

23. De artikelen 2 en 3 van de motiveringswet bepalen dat elke eenzijdige rechtshandeling met individuele strekking die uitgaat van een bestuur en die beoogt rechtsgevolgen te hebben voor één of meer bestuursorganen of voor een ander bestuur, in de akte de juridische en feitelijke overwegingen moet vermelden die aan de beslissing ten grondslag liggen en dat de opgelegde motivering afdoende moet zijn.

Aan deze motiveringsplicht is voldaan wanneer de stedenbouwkundige vergunning duidelijk de met de goede plaatselijke aanleg of ruimtelijke ordening verband houdende redenen vermeldt waarop de vergunningverlenende overheid haar beslissing steunt en waaruit blijkt dat zij is uitgegaan van gegevens die in rechte en in feite juist zijn, dat zij die correct heeft beoordeeld en dat zij op grond daarvan in redelijkheid tot haar besluit is kunnen komen.

Zoals de verwerende partij er terecht op wijst, houdt de formele motiveringsplicht niet in dat op de vergunningverlenende overheid de

verplichting rust elk bezwaar of onderdeel van een bezwaar uitdrukkelijk en afzonderlijk te beoordelen. Het volstaat inderdaad dat in de bestreden vergunning wordt aangegeven op grond van welke, met de goede plaatselijke aanleg verband houdende, redenen de bezwaren niet kunnen worden bijgetreden.

24. Het betrokken bezwaar van de verzoeker luidt als volgt:

“(8) Het esthetisch aspect van de constructie:

Een tunnel-brug inclusief de geluidswand is geen ‘aantrekkelijk dorpszicht’, wel integendeel. Het woord ‘visuele vervuiling’ is o.i. niet overdreven voor een dergelijke constructie in zulke landelijke dorpsomgeving.

Onze ganse maatschappij, zowel de verschillende overheden als de burgers zelf, ieder op zijn vlak, doen terecht heel wat financiële en arbeidsinspanningen voor de verfraaiing van onze leefomgeving.

Restauratie van historische gebouwen, aanleg of herwaardering van pleintjes, bescherming van dorpsgezichten, kunstwerken, openbare aanplantingen, private tuinen, decoratieve grondverhardingen, omheiningen, onderhoud allerhande. Het resultaat is dat we uiteindelijk per fiets of te voet van een mooi dorp kunnen genieten. Wel doodjammer dan als daartussen één grote overheidsuitgave zou sluipen die dit alles niet begunstigt, maar integendeel zwaar hypothekeert.

Wij vermelden het esthetisch aspect hier als achtste, wat niet betekent dat we het belang ervan laag inschatten.

We moeten beseffen dat de constructie en de geluidswand niet enkel een visuele muur zal zijn voor de onmiddellijke omwonenden, maar algemeen voor elke Zonhovenaar en gebruiker van de Enstegenseweg. Zelfs vanaf de N74 is uitzicht mooier dan platen.

Het dorp wordt dan wel verbonden in snelheid, visueel komt er een scheiding. Zeker als men nog ooit hetzelfde moet doen aan de Donkweg. Wij menen dat het belang van deze visuele scheiding door sommigen momenteel nog zwaar onderschat wordt. Als ‘de muur’ er eenmaal staat zal het echter te laat zijn voor spijtgevoelens”.

Aldus stelt de verzoeker terecht dat het voormelde bezwaar, wat betreft de mogelijke esthetische/visuele hinder die de vergunde werken met zich mee zouden kunnen brengen, niet is beperkt tot de geluidsschermen, maar ook de “tunnel-brug” omvat en dus betrekking heeft op het project in zijn geheel. Dit wordt door de verwerende partij niet betwist.

25. Uit de omschrijving van de ingediende bezwaren in het bestreden besluit blijkt dat de gewestelijk stedenbouwkundig ambtenaar dit bezwaar als volgt heeft begrepen:

“4. Bezwaar tegen de visuele hinder die door de geluidsschermen wordt gevormd”.

Het standpunt dat de ambtenaar omtrent dit bezwaar inneemt, is het volgende:

“4. De voorgestelde geluidsschermen zullen inderdaad enige visuele hinder ten opzichte van de omgeving veroorzaken. Deze hinder kan worden geminimaliseerd tot een aanvaardbaar niveau door de keuze van de schermen (aangepast aan de omgeving, transparant) of door de aanplanting van een groenscherm op het talud van de N74 waarachter het geluidsscherm kan worden verborgen. Het bezwaar is gegrond en zal als bindende voorwaarde in de stedenbouwkundige vergunning worden opgenomen”.

De opgelegde voorwaarden in dit verband zijn hiervoor reeds vermeld onder het randnummer 21.1.

Er moet worden vastgesteld dat het voormelde slechts een gedeeltelijke beantwoording van het bezwaar inhoudt, met name enkel wat de visuele hinder van de geluidsschermen betreft, en zodoende geen antwoord biedt op het bezwaar inzake het project als geheel. Dit wordt overigens door de verwerende partij evenmin betwist.

26.1. De verwerende partij stelt dat het bestreden besluit is gesteund op verscheidene schragende motieven, zonder evenwel aan te duiden welke motieven dan wel als een beoordeling van het bezwaar van de verzoeker kunnen gelden.

26.2. In de beantwoording van de andere bezwaren is daaromtrent geen beoordeling terug te vinden.

26.3. Onder de “beschrijving van de bouwplaats, de omgeving en de aanvraag” wordt de aanvraag beschreven in identieke bewoordingen als in de beschrijvende nota en wordt enkel gesteld dat “de aanvraag kadert in de actie ‘Wegwerken van gevaarlijke punten en wegvakken in Vlaanderen’ en (...) als voornaamste doelstelling (heeft) de verkeersveiligheid voor alle verkeersdeelnemers te bevorderen”. Aldus wordt hierin evenmin een beoordeling van het bezwaar van de verzoeker gevonden.

26.4. Onder de “beoordeling van de goede ruimtelijke ordening” wordt het volgende aangehaald:

“De aanvraag beoogt in de eerste plaats het bieden van een verkeersveilige oplossing voor een kruispunt dat als gevaarlijk bekend staat. Door de ongelijkgrondse kruising te realiseren wordt een volstrekt verkeersveilige oplossing gecreëerd.

In de huidige situatie wordt de omgeving reeds gedomineerd door de grootschalige lijninfrastructuur N74, een primaire weg II uitgevoerd op een profiel van 2x2 rijvakken met middenberm en pechstroken. Het betrokken gebied is hierdoor niet meer onaangetast.

De oplossing past overigens in de streefbeeldstudie voor de primaire weg N74 Hasselt-Zonhoven waarin een beperking van het aantal kruisingen werd opgenomen om de doorstroming op deze ontsluitingsweg van gewestelijk belang te kunnen garanderen en de verkeersveiligheid te bevorderen. Dit streefbeeld werd door de auditor van de Provinciale Auditcommissie van de provincie Limburg op 22 juni 2004 conform verklaard met de uitgangspunten van een duurzaam mobiliteitsbeleid. Ook het voorliggende project van de kruising Engstegenseweg met N74 werd in de vorm van een start- en projectnota aan de Provinciale Auditcommissie van de provincie Limburg voorgelegd en door de auditor op respectievelijk 24 januari en 23 mei 2006 conform verklaard. Op te merken valt dat het gemeentebestuur van Zonhoven bij deze processen telkens gunstig advies gaf voor het voorgestelde project.

De N74 werd in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen opgenomen als primaire weg II (ontsluiten op gewestelijk niveau), de Engstegenseweg is een lokale weg. Het opheffen van de gelijkgrondse kruising past in de visie van de Vlaamse Overheid om de doorstroming op primaire wegen te garanderen door de aansluiting van lokale wegen zoveel mogelijk te beperken. De bereikbaarheid van de lokale weg wordt hierdoor op geen enkele manier in het gedrang gebracht zonder dat hiervoor grote omrijdbewegingen moeten worden gemaakt. De verbindende functie die de Engstegenseweg biedt tussen de centra van Zolder en Zonhoven blijft volledig behouden. Het verkeer van de N74 kan nog steeds het centrum van Zonhoven bereiken vanaf de N74 via de kruispunten met de Heuveneindeweg en de Houthalenseweg. Zolder blijft vanaf de N74 bereikbaar via de N72. Het nemen van maatregelen tegen sluikverkeer op wegen die hiervoor niet geschikt zijn behoort tot de bevoegdheid van de gemeente Zonhoven.

De voorgestelde geluidsschermen zullen inderdaad enige visuele hinder ten opzichte van de omgeving veroorzaken. Deze hinder kan worden geminimaliseerd tot een aanvaardbaar niveau door de keuze van de schermen (aangepast aan de omgeving, transparant) of door de aanplanting van een groenscherm op het talud van de N74 waarachter het geluidsscherm kan worden verborgen. Door het voorzien van groenschermen op de taluds en het aanbrengen van geluidsschermen langs de N74 kan ten opzichte van de huidige woonkwaliteit een belangrijke verbetering worden gerealiseerd. De gestegen verkeersveiligheid op het betrokken wegvak zal bovendien leiden tot een hogere leefbaarheid in de onmiddellijke omgeving. Na

heraanleg wordt bijgevolg een verkeersveiliger en een meer kwalitatief openbaar domein verkregen”.

De gewestelijk stedenbouwkundig ambtenaar concludeert:

“De aanvraag is in overeenstemming met de stedenbouwkundige voorschriften en is bestaanbaar met de onmiddellijke omgeving. De naar aanleiding van het openbaar onderzoek ingediende bezwaarschriften en het ongunstige advies van de gemeente Zonhoven werden weerlegd, de overige adviezen van de openbare besturen zijn (voorwaardelijk) gunstig. De aanvraag kan positief worden geëvalueerd”.

Er moet worden vastgesteld dat de voormelde overwegingen vooral betrekking hebben op het mobiliteitsaspect en op het verkeersveilig karakter van het aangevraagde project en niet zozeer op de verenigbaarheid van het aangevraagde project met de plaatselijke omgeving. De enkele vaststelling dat “in de huidige situatie (...) de omgeving reeds (wordt) gedomineerd door de grootschalige lijninfrastructuur N74, een primaire weg II uitgevoerd op een profiel van 2x2 rijvakken met middenberm en pechtstroken” waardoor “het betrokken gebied (...) niet meer onaangetast (is)”, zonder enige verdere overweging met betrekking tot de vraag of het aangevraagde project wel kadert in de omgeving, getuigt niet van een afdoende beoordeling van het bezwaar van de verzoeker. Immers, de verdere overwegingen dienaangaande hebben, vooreerst, enkel betrekking op de beoordeling van de visuele hinder van de geluidsschermen, zijnde een onderdeel van het gehele project waarop het bezwaar van de verzoeker betrekking heeft. Bovendien blijkt het voorzien van groenschermen op de taluds langs de N74 optioneel te zijn, aangezien er ook voor kan worden geopteerd de geluidsschermen transparant uit te voeren.

Voor zover de verwerende partij in de laatste memorie aanvoert dat er, gelet op de tweede opgelegde voorwaarde, geen sprake is van een optie inzake de aanleg van het groenscherm op de taluds, moet worden opgemerkt dat die tweede voorwaarde in het algemeen betrekking heeft op alle voorziene aanplantingen en dat daaruit niet kan worden afgeleid dat er geen keuze meer is tussen transparante geluidsschermen en een groenscherm als zichtbuffer voor die schermen, zoals opgenomen in de eerste voorwaarde.

Gelet op de voormelde vaststellingen, moet worden geconcludeerd dat uit het geheel van de overwegingen van de bestreden

vergunning niet blijkt dat de vergunningverlenende overheid het bezwaar van de verzoeker afdoende heeft beantwoord.

27. Het derde middel is gegrond.

BESLISSING

1. De Raad van State vernietigt het besluit van 23 juni 2009 van de gewestelijk stedenbouwkundig ambtenaar houdende afgifte aan het agentschap Wegen en Verkeer Limburg van de stedenbouwkundige vergunning voor het wegwerken van gevaarlijke punten en wegvakken: kruispunt N74 Kempische Steenweg met Engstegenseweg, op een perceel gelegen te Zonhoven, Engstegenseweg, kadastraal bekend sectie B.

2. De verwerende partij wordt verwezen in de kosten van het beroep tot nietigverklaring, begroot op 175 euro.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van drieëntwintig september 2011, door de Raad van State, Xe kamer, samengesteld uit:

Roger Stevens,	kamervoorzitter,
Johan Bovin,	staatsraad,
Jan Clement,	staatsraad,
bijgestaan door	
Tiny Temmerman,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Tiny Temmerman

Roger Stevens